

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALADI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,

székelyudvarhelyi ref. pap

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

A „Vasárnap“ ügye.

A »Vasárnap« életében ismét egy forduló ponthoz jutottunk. Október elejével beléptünk az ötödik esztendő utolsó negyedébe. Rövid idő, de nagy jelentőségű, mert nehéz megpróbáltatásokat kellett kiállanunk. Isten jóvoltából kiállottuk és itt vagyunk. Kopogtatunk, zörgetünk ismét, hogy az utolsó év negyedben is olvasóink, munkatársaink maradjanak mellettünk és támogassanak.

És itt a szokásos előfizetési szózat mellett, tegyünk egy kis kitérést. A »Vasárnap« magvetése ezelőtt öt esztendővel történt. Péchy Árpád brassói lelkészársam szívében fogant meg az eszme, hogy jó lenne egy népies, egyháztársadalmi református heti lapot szerkeszteni. Nagy hivatás várna rá, mert anyaszentegyházunknak sok égető sebe van. Pásztoraink ugyan meg vannak, de a nyáj sok helyen szerte-szét jár, s az ólálkodó farkas sokat elragadoz. Aztán az éhező, szomjuhozó nyájat, a kiélt, letarolt mezőkről dusabb, kövérebb mezőkre kellene terelni. Az egyházépítés terén a templom nem elégséges. Alkalmat kellene nyújtani, hogy hiveink a templomon kívül lelki épülésben részesüljenek. Összekötő kapocs kell egyfelől a templom és a pap, másfelől a gyülekezet és a nép között. Ezen szempontokból volna szükség egy ujságra. Gondolom, ezek lehettek a Péchy Árpád eszméi.

Az ige testet öltött, s a »Vasárnap« mutatóvány száma 1901. karácson első napjára megjelent. Azután 1901-ben rendszeresen meg is indult és fennáll mind e mai napig. Ámbár, a református közvélemény több ízben megnyilatkozott az iránt, hogy a »Vasárnap«-ra szükség van; s

anyaszentegyházunk főpásztora, dr. Bartók György pedig az utolsó püspöki jelentésében az írja róla, hogy »szerkesztése gondos, tartalma megfelelő«: mégis, csodálatos, szinte érthetetlen, hogy a lap fennállása nincs biztosítva. Öt esztendő alatt sem tudott annyira megerősödni, hogy a maga jóvoltából csak ki is adható legyen, nem is említve a szellemi munkások honorálását. Magunk szokszor elgondolkoztunk e szomorú jelenség felett. Erdélyi református egyházkerületünkben van: 432,352 lélek, a püspök ur 1905. évi jelentése szerint. Ezek felett: 482 rendes lelkipásztor, 8 helyettes és 27 segédlelkész örököl. Nos, ez a majdnem fél-milliónyi tiszta szinmagyar református nép egy igen nagy anyagi és erkölcsi tőkét képvisel: az kétségbe vonhatatlan. Érthetetlen tehát előttünk, hogy még sem képes fenntartani egy kis egyháztársadalmi lapot, melyről több ízben kimondotta, hogy igenis, szükség van egy olyan lapra.

Más okra alig tudtunk jöni, mint arra, hogy igenis, szükség van egy vallásos nép lapra, de a »Vasárnap« nem az a lap, a melyre szükség van. Iránya, szerkesztése nem olyan, mely a közszükséget ki tudta volna elégíteni. Nem tudott hiveink szívéhez férközni, hogy azt lebilincselje, s minél többeket a zászlója alá hódítson. Ez kellett, hogy oka legyen az iránta való részvétlenségnek. Ez a körülmény indított arra, hogy a szerkesztést átadjuk más, szerencsésebb kezű embernek. Próbáljon más is — ámbár a kísérletezés ide nem való — hátha jobb eredményt tud elérni, több előfizetőt nyer és biztosítja fennmaradását.

A »Vasárnap« kiadó tulajdonosa, az erdélyi ref. egyházkerület Egyházi Értekezlete, okt. közepén Sepsiszentgyörgyön közgyűlést tart. Azon a gyűlésen a Vasárnap sorsát, okvetlenül el kell,

hogyan döntsék. Vagy meg kell egészen szüntetni, vagy biztosítani kell a fennmaradását. Felvetünk a megoldásra egy pár kérdést. A »Kis Tükör« című, hasonló irányu ujságban azt a kérdést veti fel Szabó Aladár dr. pesti pap — a ki melleleg legyen mondva, az egyháztársadalmi mozgalmaknak ma leglelkesebb apostola, — hogy nem volna-e jó a »Kis Tükör« szerkesztését áttenni Budapestre és ott az ország szívében adni ki egy erős, hatalmas néplapot? Egy ilyen lap aztán, jó részt, feleslegessé tenné a többi kisebb vallásos irányu lapokat. Kérdem: nem volna-e jó egyesülni a »Kis Tükörrel« s így biztosítani a czélt? A »Debreczeni Prot. Lap« a Szabó Aladár eszméjét üdvözli, de a maga részéről nem tartaná elengedhetetlen feltételnek az eddigi népies, vallásos lapoknak a megszüntetését. Ellenkezőleg, úgy mond, egy vezető hatalmas közlönytől váránk az ilyen irányu tisztán helyi érdekű kisebb lapoknak minden nagyobb gyülekezetben való megindítását.

Kerületünknek sok okos és böles embere van. Fontolják meg jól a kérdést és döntsenek úgy, a mint az anyaszentegyház életére legjobbnak látják. Olvasóinkat is kérjük, kik érdeklődnek a kérdés iránt: *nyilatkozzanak egy levelező-lapon a »Vasárnap« jövője felől.* Mi a véleményeket összegezzük és a szentgyörgyi gyűlés elé terjesztjük.

Vajda Ferencz.

TÁRCZA.

Az egészség tizparancsolatja.

A) Az egészség parancsolatai.

Ha épségben kívánsz és sokáig élni
E szabályokhoz kell magad Földi mérni:

I.

Mint Isten templomát úgy nézzed testedet
Hogy meg ne fertőztesd, tisztán tarsd szivedet!
A józan szorgalom legyen éltetője,
Mert a hivalkodás úgy is temetője;
Orvosság a testnek rendes izzadása,
De méreg a rögtön elhülés utána
S ha ki voltál téve a csipős hidegnek
Ne rohanj vaktában a nagyon melegnek.

II.

Mindegy ház-e avvagy kunyhó a lakásod
Csak tiszta levegő legyen benne társod,
Legyen száraz, tágas s a fő a mi kellő
Gyakran járja seprű, sikár és meszelő.

III.

Gyomrod meg ne terheld, jól sült főzött legyen,
A mit ezzel, legjobb hus növény vegyesen;
Jól megrágd az ételt, ne fald nagy darabban,
Ha éhes vagy egyél, ha nem, hagyjad abban.

Istentiszteleti rendtartás a magyarországi református keresztyén egyházban.

(A konventi bizottság javaslata).

(Folytatás.)

MÁSODIK SZAKASZ.

Megáldási és felszentelési szertartások.

I. A konfirmáció.

17. §. A konfirmáció az öntudatos, önálló egyháztagságra s különösen az urvacsorával való élésre feljogosító szertartás.

18. §. Konfirmálni csak a 12 életévüket beöltött egyéneket szabad.

19. §. A konfirmáló szertartás a konfirmáció vizsgától elválasztandó: mindkettőt önállóan kell végrehajtani.

20. §. A konfirmáció helye rendszerint a templom. A szertartás mindig a gyülekezet jelenlétében, rendes istentisztelet végeztével s mindig oly időpontban hajtandó végre, hogy a konfirmáltak egy hónapon belől vehessenek részt a gyülekezeti urvacsorában.

21. §. A szertartás rendje ez:

1. A gyülekezet alkalmi éneke.
2. Fohász.
3. Szertartási beszéd.

IV.

A hideg viz legyen leghittebb barátod
Használd tisztaságra, oltsa szomjuságod,
Mert a tisztátalant kikezdi a féreg
S ital gyanánt minden szesz, bor, pusztá méreg.

V.

Időhöz mért legyen s tiszta öltözeted,
Ne füllessze s el ne hűtse testedet,
Ne gátolja véred s tagjaid mozgását,
Könnyü lélekzed' s bordád szabadságát.

VI.

Nagy áldás az álom mert vidit s erőt ad,
De mihelyt elreppent, ott hagyjad ágyadat
Ki belőle tüstént s bé az öltözetbe,
Adj hálát Istennek s munkát végy kezvedbe.

VII.

Foggal ne törj keményt, fogad ne vájd vassal
Ne érintsed vegyest forróval fagyossal.

VIII.

Ha nagy terhet emelsz és nagy ugrást teszesz
Leszakadhat beled s nyomorékká lesszesz.

IX.

Nyomozzad az okát a testi bajoknak
S ellenkező szerrel vess véget azoknak,
De ne hajts kuruzslók esztelen szavára
Hanem a gyógyítás tanult doktorára.

X.

Győzz a szenvedélyen, ura légy magadnak,

4. Hitvallomás és fogadástétel.
5. A felvétel kijelentése és felhatalmazás.
6. A konfirmáltak éneke.
7. Könyörgés a konfirmáltakért.
8. A konfirmáltak megáldása.
9. A konfirmáltak éneke.
10. Miatyánk.
11. Lelkész áldást kér az anyaszentegyházra és gyülekezetre.
12. Éneklés.

II. A házasulók esketése.

22. §. Helye rendszerint a templom; ideje lehetőleg az istentisztelet vége.

Rendkívülileg azonban nemcsak a templomban, hanem magánházaknál is lehet esketni.

23. §. Az esketés rendje ez:

1. Fohász.
2. Szertartási beszéd.
3. Esketés rövid intelem kíséretében.
4. Könyörgés.
5. Miatyánk.
6. Áldás.

III. A temetés.

24. §. A szertartás rendje, az eddigi gyakorlat alapján, háromféle lehet:

a) Prédikációs,

melynek színhelye a templom; lefolyása a következő:

1. Fennálló ének.
2. Főének.
3. Imádság.
4. Isten igéjének hirdetése.
5. Miatyánk.
6. Vigasz és áldás.
7. Ének.

b) Gyászbeszédes vagy orációs,

a halottas háznál következőképen:

1. Gyülekezeti ének vagy karének.
2. Fohász.
3. Gyászbeszéd rövid bucsuztatóval.
4. Könyörgés.
5. Miatyánk.
6. Gyülekezeti ének.

c) Könyörgéses,

ugyancsak a halottas háznál, eképen:

1. Gyülekezeti vagy karének.
2. Fohász.
3. Könyörgés.
4. Miatyánk.
5. Gyülekezeti ének.

25. §. Az uton való éneklés elmarad.

26. §. Temetés utáni gyászistentiszteletek

Tanulj parancsolni minden indulatnak;
Te fujjad a nótát ők meg tánczoljanak
Csak úgy nem lesz rabjok, csak így nem ártnak.
Ez az egészségnek tizparancsolatja
Ember irta, de az erőt Isten adta.

B) Az egészségi parancsolatok magyarázata.

Az első parancsolathoz.

Testemnek lelkemnek kegyes Alkotója
Add tudnom mi testem- s lelkemet megójj!
S mivel a szívből jó minden roszgondolat
A mely megfertőztet s testemre rontva hat;
Áldj meg tiszta szíveddel jó Atyám engemet
A mely megszentelje teljes érzelmemet.
Hogyha bünöm, vagy a világ kísértene.
A rosznak kedvező magány ingerlene:
Hogy mindent tudsz s belátsz minden rejtelembe,
S mindenütt jelen vagy azt juttasd eszembe.
Adj hitet, adj erőt, a harczt megállnom,
A te szent Fiadnak nyomdokába' járnom.
Ép testbe ép lelket adj és megtartanom a
Szent ígét, hogy legyek Szentlelked temploma.

2.

Egy gazdag apának kettő volt a fia
Munkás volt az egyik de rest a másik,
Az munkált és fáradt s erre minden étel
Jó izzü volt néki és nagy a bevétel;
A lusta meg evett és ivott gazdagon
Rosz gyomru lett s fogyott a vagyon, de nagyon!
Abban egyeztek meg, sirjok hogy jövőben

Egymás mellett legyen majd a temetőben;
Ártatlan kivánság s szép is, mert szeretet
Sugallta, de abból bizony semmi sem lett.
A lustát mértéket nem tartó élete,
Javából kifogytan, korán eltemette;
A munkás soká élt, szépen gyarapulva
S meghalt bátyja után harminczöt év mulva.
A régi temetőt a falu bezárta,
Akkor nagyban már az új temető járta.
Nem engedett tenni a bíró kivételt
S a pap így végezte a tisztességtételt:
»Kerüld a dáridót ember mint a gyomot,
Mert lám felforgatja a testámentumot!«

3.

Tested izzadása, véred tisztulása
S olyan fűszer, melynek nincs a boltba' mássa.
De ha rögtön jó rá hideg víz ivása,
Hideg fürdés, hideg szellő csapkodása;
Náthának hurutnak lehet származása,
Nyakadon a csuznak nagy uralkodása,
Sőt elkezdődhetik a test fonnyadása,
S ha izzad, — halálos lehet izzadása.

A második parancsolathoz.

4.

A pap és bíró együtt járdogálnak
Két szomszédház előtt beszélgetve állnak;
Egyikben ur Jári, a másikba' Vári,
Ott az asszony Mári és emebbe' Sári.
Jári udvarában játsznak gyermekecskék,

csak rendkívüli esetekben tarthatók. Rendjük ugyanaz, a mi a predikációs temetéseké.

27. §. A kiválóbb egyházi és iskolai vezérek érdemeit emlékbeszéd tartásával is lehet méltatni. Ez azonban sohasem istentisztelet.

IV. A lelkész-szentelés.

28. §. Felszentelésben csak a külső elhivatást nyert, hivataluk elfoglalására már egyházhatósággal felhatalmazott rendes lelkészek és lelkészminőségű tanárok (E. T. . . §§.) részesítendők.

29. §. A felszentelés egyszersmindenkorra szóló s ugyanazon személylyel többé nem ismételtető.

30. §. A lelkész-szentelésre a püspökök vagy hivatali helyetteseik az illetékesek.

31. §. A református lelkésszé lett más valásu lelkész felszentelendő.

32. §. A lelkész-szentelés rendje ez:

Rendes vasárnapi istentisztelet 1—10. pontig.

Azután:

1. A püspök szertartási beszéde.
2. A felszentelendő bemutatása és fel-
esketése.
3. Felszentelés kézzel és könyör-
géssel.
4. A felszenteltek éneke.
5. A püspök könyörgése az anyaszent-
egyházért.

Pirosak mint rózsák, fürgék mint a kecskék ;
Vári udvarában lézengnek gyermekek,
Sárgák mint a tökmag és félig betegek.
»E különbség oka« — szól a bíró — »a faj«
A lelkész: »azt hisem másutt fekszik a baj.«
E felett állottak ottan vetekedve,
Mig a tiszteletes szóla közbevetve :
»Menjünk s a két házban mondjunk egy jó napot«
»Jó lesz' — és a bíró követte a papot.
Mentek, láttak, jöttek mindent megvizsgáltak,
De kijövet többé már nem disputáltak.
»Máriának — szól a pap — »olyan a lakása,
Melynek nincs a rendbe' tisztasága' mása,
Olyan mint a szépen kisurolt kalitka,
Ez a gyermekcsalád egészségi titka,
Jól főzött az étke, jól sült a czipója,
Jó száraz levegő nem pók a lakója.«
Tiszteletes Uram, Sárát hagyja nékem
Mert a verselésre nagy az ehetnékem
— Szól a bíró: — ,olyan Sárinak lakása
Melynek ha hogy vagyon, istálló a mása,
Olyan dohos mint a szellőzetlen verem,
Pókot balhát s egyéb bűdös férget terem,
Nem csuda, hogy minden gyermeke színetlen
Mert nyers a czipója, lánya fésületlen.
Mire jó izün a pap nevetve monda :
»Szóval Mária tiszta, Sári néni ronda.«

A harmadik parancsolathoz.

5.

Két állatot láttam életembe' hányni
Ily két pajtást nagyon rut együtt találni.

6. Áldás.

7. Gyülekezeti ének.

V. A püspök-szentelés.

33. §. A püspököt az egyházkerület / espe-
resei szentelik fel, a ker. közgyűlés által meg-
állapított helyen és időben.

34. §. A felszentelési szertartást vezető és
végző esperest szintén a kerületi közgyűlés jelöli
ki.

35. §. A szertartás ünnepi istentisztelettel
összekötte megy végbe az 1—10 pontig.

Ezután a püspök a kerületi főjegyző kísere-
tében az urasztal körül ülő esperesek körébe lép,
a kik felállanak és ott :

1. A vezető esperes Fohászt mond.
2. Gyülekezeti ének.
3. A vezető esperes elmondja a szertar-
tási beszédet.
4. A püspök felesküszik, az eskümintát a
főjegyző olvasván.
5. Felszentelés kézzel és könyörgés-
sel, melyet a vezető esperes mond. Ezalatt a püs-
pök térdel, az esperesek pedig jobb kezüket egy-
másután a püspök fejére teszik.
6. Gyülekezeti ének.
7. A püspök beszéde és könyörgése.
8. A püspök megáldja a gyülekezetet.
9. Gyülekezeti ének.

Ha nevéket tudni fogad Földi vásik
Hát a kutya az egyik és ember a másik.
Ne bántsd azt a kutyát Földi hisz nincs esze
De bűn ha embernek esze úgy elvesze,
Hogy méteketesség eb pajtássá teszi
S Isten asztalánál betegségét eszi.

A negyedikhez.

6.

Jó étel a szőlő s jó mig must a leve,
De ha forrás által leve borra leve,
Ne menj neki úgy mint a viznek a tevé
Mert bizony négylábu állattá tesz hevé.

Ha gyengül az erő s hanyatlik az élet,
Beteg és vén ember bortul újra éled ;
De csak csinján igya vén ember is borát,
Különben ellakják a halottas torát.

De az ifju ki már tűz és láng magában
Csak vizet keressen tűz ellen kupában,
Hisz tűzére borral csak olajt hordana
S szétpattanhat a sok tüztől a katlana.

7.

A ki vizet iszik, ép annak a bele,
Ki használja, szennynek nincsen azon helye.
Ital is fürdő is, jól élsz ha élsz vele
Ha ital, ő beléd, ha fürdő, te bele.

Ki bort korán dőzsöl, korán leszen buta,
S nem mondják felőle : mi nagy korra juta !
Mert vizkorságos lesz, duzzag mint a duda
Vagy egy kukkot sem szól, úgy ráüt a guta.

(Folyt. köv.)

VI. Templomszentelés.

36. §. A felszentelési istentisztelet és szertartások rendje ez:

Rendes istentisztelet, mint vasárnap 1—5 pontig.

Azután:

1. A gyülekezet éneke.
2. A felszentelő a szószékről, felszentelő imádságot, Miatyánkot és Áldást mond. s a templom számára való adakozásra felhív.
3. Gyülekezeti ének.
4. Keresztelés, házasulók esketése, urvacSORAosztás a már előadott rend szerint. Az egyes szertartásokat más meg más lelkész végzi s egy-egy énekvers választja el egymástól.
5. Gyülekezeti ének.

VII. Egyéb felszentelési cselekmények.

37. §. Ideszámítandók: a templom alapkövének letétele, harangok, iskolák, emberbaráti intézetek, temetők felszentelése.

38. §. E szentelési cselekmények rendje a következő:

1. Gyülekezeti ének.
2. Fohász.
3. Alkalmi beszéd.
4. Felszentelő könyörgés.
5. Miatyánk. Áldás.
6. Gyülekezeti ének.

39. §. Az orgonaszentelés rendje a vasárnapi istentisztelet keretében, az imádságok és egyházi beszéd alkalmazottsága formájában történik.

(Vége. köv)

Isten igéje.

Az ifjuság három ékessége.

»Vigyázzatok, álljatok meg a hitben férfiasan és erősen; minden dolgotokban a szeretet vezessen.«

3.

I. Kor. XIV. 13 14.

III. A jó magaviselet.

Az apostol harmadik intése az, hogy minden dolgotokban a szeretet vezessen. Ennél jobb intést én sem adhatnék ti nektek. A szülői ház, honnan eljöttetek: a szeretet háza volt. Édes szülőiteknek szeretete környékezett éjjel-nappal; az oltalmazott hidegtől-melegtől; az ruházott, az táplált. De annak a szeretetnek melege és áldása az intézet falai között is veletek van. Hiszen,

azok az intézetek, a hol ti tanultok: szintén a szeretetnek hajlékai. Munkás kezek, szerető szívek építették és tartják fenn azokat: az istenszeretet, emberszeretet és hazaszeretet számára. Járhatnátok-e hát, ti felemelt fővel annak falai között, szeretet nélkül?

Tekintsétek tehát úgy az intézetet, hol tanultok, mintegy szélesebb körű családot, melynek tagjait a legbensőbb szeretet kapcsolja össze. Legyetek engedelmesek a ti tanítóitok iránt és szeressétek őket, mint édes szülőiteket, mert csak annak szavára hallgatunk, s csak attól tanulhatunk: a kiket szeretünk is. Szeressétek a ti tanuló társaitokat, mint jó testvérek; harag bosszúság, gyűlölködés ne legyen ti közöttetek, mert ha most meg nem tanuljátok egymást becsülni és szeretni: majd az életben sem fogják azt tenni. Higgyétek el, hogy sem a tudomány, sem a vagyon, sem a hír és dicsőség, szeretet nélkül semmit sem ér. Ezért mondja az apostol: *Ha emberek, vagy angyalok nyelvein beszélek is: szeretet pedig nincs bennem, zengő érczvé és pengő czimbalommá lettem. Ha prófétai képességgel bírok is és tudok minden titkot és megvan bennem minden ismeret s ha teljes hitem van is, úgy, hogy hegyeket mozdíthatok el helyükből: szeretet pedig nincs bennem, semmi vagyok.* (I. Kor. XIII. 1—2.)

Cselekedeteinknek, törekvéseinknek, egyszóval magaviseletünknek más indító oka tehát nem lehet, mint a szeretet. Ez a forrása minden szépségnek, jónak és igaznak. Szeretetből buzog fel keblünkben a vállásos érzés, melynél fogva ajkunkat Isten nevének imáadására nyitjuk meg. Szeretet

indítja szívünket jó cselekedetekre, hogy a sirók, a szenvedők könnyeit letöröljük. Szeretet táplálja az árvát, szeretet védi az özvegyet, szeretet kapcsol ide, a haza földjéhez, hol bölcsönk ringott és sirunk is majd egykor domborulni fog. Ah, mert szeretet: az imádság; szeretet: a munka; szeretet: a jótékonyosság. Szeretetből származik minden erény, mely e földön örök életre van hivatva.

A ti cselekedeteiteknek se legyen más rugója, mint a szeretet. Gyümölcsöiről ismerjük meg a fát, s titeket is az iskola és a világ, s majd egykoron az örök bíró cselekedeteitekből fog megítélni. A mely fa jó gyümölcsöt nem terem, kivágatik és tüzre vettetik. A gonosz embernek is sorsa e földön örökös gyötrelme és szenvedés; a lelkiismeret szuró tövise nyugtot nem enged. Vezéreljen azért titeket minden lépé-

seitekben a szeretet, hogy kiérdemeljétek szülőitek és tanítóitok szeretetét, embertársaitok becsülését; hogy hasznára legyetek önmagatoknak, a társadalomnak, az anyaszentegyháznak és a hazának.

A tanuló ifjunak három ékességét: az *éberséget*, a *hitbuzgóságot* és a *jó magaviseletet* igyekezzék mindenki megszerezni és megtartani; mert ezen lelki kincseknek az életben is hasznát fogja venni.

Vajda Ferencz.

Egyházi élet.

Egyházmegyei közgyűlés. Az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye, szept. 27-én rendkívüli közgyűlést tartott Székelyudvarhelyen. Délelőtt 10 órakor Márton Árpád küsmödi lelkész buzgó imája után, nyitotta meg az ülést Péter Károly esperes, a kollegium disztermében. Legfontosabb tárgya e gyűlésnek az istentiszteleti rendtartás egységesítésére készített javaslat tárgyalása és a főjegyzői állás betöltése volt. Ezt megelőzőleg azonban dr. Nagy Sámuel ujonnan választott al-gondnok beiktatása történt meg. Esperes és Gyarmathy főgondnok üdvözölték az új gondnokot, a ki megköszönve az egyházmegye bizalmát: igéri, hogy vallásos hitéből kifolyólag, teljes erejéből igyekszik az egyházmegye érdekeit munkálni. Csia Kálmán etédi pap lemondásával a főjegyzői állás megüresedvén, a közgyűlés egyhangulag Vajda Ferencz székelyudvarhelyi papot kiáltotta ki főjegyzőnek, ki azonban a bizalmat megköszönve, azt nem fogadta el. Ezután, a szavazás elrendeltetvén, a többséget Hegyi Péter peteki lelkész nyerte el, s így ő lett a főjegyző. A fegyelmi és világi tanácsbírói állásra Gönczi Lajos és Molnár Károly nyugalmazott tanár választattak meg, míg világi póttag dr. Solymossy Lajos, egyházi Bodor István lett.

Az istentisztelet egységesítésére vonatkozó konventi javaslatot, az esperes felkérése folytán, Vajda Ferencz székelyudvarhelyi pap terjesztette elő. Véleményes javaslatát, megtoldva még egy pár módosítással, a közgyűlés egész terjedelmében elfogadta. (Közlését a következő számban kezdjük meg. Szerk.) Az igazgató tanács ama körlevelét, hogy a vásárok vásár- és ünnepnapokról tétessenek át más napokra, Menyhárt András kecseti lelkész, ny. esperes adta elő. Napi rendre térést ajánl, mert szerinte, egyfelől úgy sem vezetne a felírás eredményre, másfelől a kirakó vásárok amugy is áttétnek ilyen esetekben hétköznapokra, nem is említve, hogy egyes egyházakból olyan kevesen vesznek részt, hogy az nem gátolja az istentisztelet megtartását. Ezzel szemben azonban Vajda Ferencz javaslatára határozatba ment, hogy igenis szükség van a miniszterhez való felíratra, márcsak azért is, hogy jövőre barom vásárok ne engedélyeztessenek vásár- és ünnepnapra és a vasárnap rendre visszaadassék igazi rendeltetésének: az isten imádnak. Az egyházmegyei, mult évi számadások megvizsgálá-

sáról, Kovács Dániel tanár terjesztett elő terjedelmes jelentést, melyet el is fogadott a közgyűlés. Végül esperes tett indítványt az egyházmegyei tanácsnak egy világi és egy egyházi taggal való kivívítása iránt, mit a gyűlés szintén magáévá tett. Ez alkalommal kebeleztettek be: Demes Ferencz szentlászlói, Kónya Kálmán bágyi új papok. Bod Károly ny. paptanár pedig a közgyűlés tagjai sorába felvételre.

Kegyesség utja.

3 Egy kálvinista pap naplójából.

Sohase voltam boldogabb, mint akkor, a mikor gyermeki lélekkel hittem az Ur Isten hűségében s az ő ígéreteinek igazságában és a mikor igaz szívvvel harcoltam az ő igazságáért.

A gazdaság sok gondot, nehézséget s kényelmetlenséget okoz. A kinek négy lovas fogata van gyakran irigylit az, a kinek egy lova sincsen. Sokat kell megelőznie először a lovak miatt, aztán fogatért s végre a kocsis okozza a legnagyobb bosszúságot. A kinek sok értékpapírja van, az minden reggel aggódva nézi az ujságban a pénzérték emelkedését vagy hanyatlását. A kinek hajói vannak, az ijedve nézi a viharos felhőket s borzad a szélvészttől. Legnagyobb igazság annak az embernek szavában volt, a ki így imádkozott Istenhez: Uram, őrizd meg engem a felette nagy szegénységtől.

Ne utasítsd el ridegen azt, a ki tőled valamit kér, — még te is ott állhatsz a kérők sorában.

Szeresd azt is, a ki tégedet gyűlöl, — majd tapasztalni fogod ennek a szeretetnek gazdag áldását.

A földi kincs és vagyon nem lehet állandó birtoka az embernek. Olyan az, mint egy szép tollu madár, a melyet kalitkában tartogatsz. Egy véletlen pillanatban kirepülhet a nyitva felejtett ablakon.

Minden titok, minden talány megfejtődik idővel, csak ne törjük nagyon fejünket rajta.

A bölcs ember mindennap tanul valamit. Minden nap körülnéz, vajon mi által nemesítheti a lelkét? Hol van alkalom valami hasznos jótetre? Rövid az élet, gyűjteni kell az örökkévalóság számára.

A ki sok jót tesz, a ki hálás szívvvel élvezi az életet, a ki meg van elégedve sorsával s mégis minden perczen készen van a halálra, bizonyosan ez az ember a legközelebb áll Isten országához.

Soha se tünik el végképpen az a keserű pohár, a melyet már egyszer kiürítettünk.

A szívnek mély sóhajtásai biztos lépcsőfokok az ég felé.

A legveszedelmesebb bajban nem szabad az erőt léha panaszkodással s jajveszékéléssel elpazarolni.

Sokszor elbájolva nézzük a pompás felhőalakokat, a melyek a nyári estéken a lemenő

nap körül képződnek. Ugy ragyog az ég, mintha aranyeső volna s mintha égő piros bársony fedné az eget. Mik ezek a felhők? Semmi más, mint vizgőz, pára, pusztá lehelet. A földnek kigőzölgéséből képződik a felhő. De a nap adja a szürke felhőnek azt a pompás színt. Így ad fényt, dicsőséget nekünk szegény bűnös embereknek Jézus Krisztus. Az ő evangéliumának fénye megvilágosít minket is, üdvözít bennünket is, a kik csak a vízcespek, por és hamu vagyunk.

Király Béla.

Emlékezzünk régiekről.

(Mai képünkhöz.)

Nem tartjuk érdektelennek egyházunk azon nagyjainak neveit közölni, kik ezelőtt 115 évvel Udvarhelyszék politikai életében is tevékeny részt vettek, fényesen szerepeltek. Ugyanis 1790. április hó 22-én gróf Gyulay Ferencz elnöklete alatt történtek az udvarhelyszéki főkirálybírói állásra a kandidációk.

Minden egyház külön-külön kandidálta legjobbait s ezen jelölésről vezetett lajstrom, egy moly ette, penészes akta akadt kezeink közé, mely nemcsak az ev. ref. hanem a róm. kath. és unitárius egyházak kandidátjait is a nyert szavazatok számával együtt tünteti fel. A királybírói állásra az ev. ref. valláshoz tartozók közül gróf Rhédei Mihály 2, gróf Bethlen János 226, gróf Tholdi Sigmond 143, gróf Bethlen László 7, gróf Kemény Sámuel 5, gróf Gyulay Ferencz 64, vargyasi Daniel Imre 2, ábránfalvi Ugron Pál 38 és dályai Kandó Mihály 148 voxot nyertek.

Megjegyzendő, hogy katolikus részről ezen állásra tizenegyen kandidáltattak ezek közül legtöbb votumot (164) Henter István báró nyert. — Unitárius részről két kandidált volt, közülök Pálffy Dénes (129) volt a nyertes. Ezek szerint gróf Bethlen János kapott legtöbb szavazatot.

Itt bemutatjuk az elnöklő gróf Gyulay Ferencz grófi czimerét.

Vegyes hírek.

Nagypör. Öt napon keresztül szept. 18—22-ig tartott a Székelyegyleti takarékpénztár bukásából keletkezett bűnügyi tárgyalás. A királyi ügyészség, a tárgyalás folyamán, több vádlattal szemben elejtette a vádat, minthogy azoknak ártatlansága egészen kitünt Ugron Gábor és egy pár igazgatósági taggal szemben azonban fentartotta a csalárd bukás vádját. A vád- és védbeszéd meghallgatása után, a kir. törvényszék elnöke tudtul adta, hogy az ítélet szept. 29-én d. u. 5 órakor fogják kihirdetni.

Az öreg bakák vizsátartása. Im már kétségtelen, hogy a három évet kiszolgált bakákat október elsején nem fogják hazabocsájtani. Rövid lejáratu szabadságot kapnak az öreg bakák, azután ismét be kell vonulniok az ezredeikhez.

Nagy tűz Erdélyben. Léczfalva községben nagy tűzvész pusztított, még pedig oly erővel, hogy a tűzvésznek 54 épület esett áldozatul. A tűz egy 5—6 éves kis fiu gondatlanságából keletkezett, ki gyufával játsván, véletlenül meggyújtott egy csürt, amelytől tüzet fogott a községi tanító Hencze Imre lakóháza is, amely földig leégett. A tűz a nagy szélben gyorsan tovább terjedt csakhamar annyira elharapódzott, hogy oltásra gondolni se lehetett. A tüzről értesítették a sepsiszentgyörgyi tűzoltóságot is, a mely nagy készséggel vonult ki a tüzhöz és a legnagyobb erővel buzgolkodott a tüz eloltásán. A községnek hajlék nélkül maradt lakószai a szomszéd községekben találtak ideiglenes menedéket.

Harmadik osztály a gyorsvonaton. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, melyben az államvasutak gyorsvonatain a III-ik osztályu kocsik forgalmának életbeléptetését kéri. A felterjesztés rámutat arra, hogy a mai rendszer mellett a gyorsvonati utazás lényegesen meg van drágítva és megnehezítve, ami közzgazdasági szempontból hátrányos, azonfelül a vasuti forgalom érdekeinek sem felel meg, mert a III. osztályu kocsik hiánya folytán a gyorsvonatok nemcsak általában, de a személyvonatokhoz viszonyítva is igen kevésbé vetetnek igénybe s ennél fogva a gyorsvonatok vontatásával járó költséggel aránytalanul csekély jövedelem áll szemben. A felterjesztés hivatkozik a külföldi példákra, mint Ausztria, Poroszország, Bajorország, Svájc példaira, ahol a gyorsvonatok III. osztályu kocsikkal is közlekednek s ahol a gyorsvonatok nagyobb jövedelmezősége részben ép ennek a körülménynek tulajdonítható. A III. osztályu kocsik forgalma tehát nemcsak hogy általános közzgazdasági szempontból előnyös, hanem a vasut jövedelmezőségére is csak kedvező befolyással volna.

A jó szivü közönséghez. Parajd (udvarhely-megyei) községben 1905. évi augusztus 5-én támadt tűzvész elvamasztotta 190 lelket számláló 50 családnak minden keresményét; ezen szegény emberek betevő falat és hajlék nélkül maradtak. Ezen önhibájukon kívül anyagi végromlásban jutott családok felsegélyezése érdekében azon kérésrel fordulunk a jó szivü közönséghez: adakozzon azok számára mindenki, a ki részvétellel van ezen 100,000 koronánál több kárt szenvedett károsultak sorsa iránt. A legkisebb adományt is hálás köszönettel vesszük és hirlapilag nyugtázzuk. Parajd, 1905. évi augusztus hó 16. A parajdi tűzkárosultak segélyét gyűjtő és osztó bizottság: Klör Vilmos, pénztáros, Kovács Mihály, elnök.

Lelkiismeretlen kivándorlási ügynökök. Utóbbi időben a titkos kivándorlási ügynökök oly módon igyekeznek kivándorlásra csábítani Kanadába, hogy magyar nyelvü füzetekben a Kanada északnyugati tartományaiban letelepedett magyaroktól leveleket, házaikról fényképfelvételeket közölnek. E füzetek természetesen mindent rózsás színben tüntetnek fel és akadnak olyanok, akiket az ügynökök csábításai meg tudnak nyerni s boldogulás reményében olyan telepekre vándorolnak

ki, melyek rendszeren 30—35 mérföldnyire vannak a vasutállomástól. Ujabban egy Missouri államban létesítendő magyar telepre is igyekeznek az ügynökök települőket toborozni, miért is eleve óvunk mindenkit, nehogy hitelt adjanak e lelketlen s csak saját hasznukat néző ügynökök ígéreteinek, mert ilyen helyeken már a zordabb éghajlati viszonyok, de a nyelvismeret hiánya miatt is, nélkülözésnek, sőt a legnagyobb nyomornak lennének kitéve.

Hamisitják a huszkoronásokat. Egyik budapesti posta- és táviróhivatalnál a napokban hamisított huszkoronás bankjegyet foglaltak le. A kereskedelemügyi miniszter ez okból rendeletben figyelmezteti az összes posta- és táviróhivatalokat, hogy a huszkoronás bankjegyek elfogadásánál legyenek óvatosak. A hamisítványt arról lehet felismerni, hogy silány minőségű papiroson, fényképezés útján készült színe a rendesnél jóval élénkebb, majdnem piros, hullámvonalai durva kivitelűek, a magyar szövegű oldalon a női fej rajza elmosódott és torzított, a szöveg részére fenntartott rész pedig az igazi bankjegyénél sokkal sötétebb és zöldes színű; a száma C 48.330, sor-száma: 1583. Ezek a számok aránytalanok és festékekkel vannak előállítva.

Mennyit költ egy japán munkás? A világon a legkevesebbel a chinai éri be, nyomban utána a japán közetkezik. Ime, egy japán munkás egyhavi költségvetése. Megegyezendő, hogy ez a munkás az anyját, a feleségét és két nővérét tartja el ebből a pénzből:

Lakás	5 kor. — fill.
Rizs	31 » 25 »
Hus és világítás	5 » 60 »
Főzelék	5 » — »
Hal	5 » — »
Saké (rizs-sör)	1 » 25 »
Shoyo (japán márt.)	3 » 75 »
Dohány	1 » 25 »
Hajvágás, ruházat	4 » 25 »
Mosás	4 » 25 »
Zsebpénz	1 » 25 »
Összesen	72 » 10 »

Vagyis egy személyre naponként körülbelül 48 fillér esik.

Tücsökök tömeges megjelenése. Utóbbi hetekben majdnem napról-napra hallatszik a panasz, hogy igen sok a fekete tücsök. S igen sok bejelentés történt, mind a földmivelésügyi miniszternél, mind a m. kir. állami Rovartani Állomáson, hogy a tücsökök nagy károkat okoznak s betódulnak a házakba, szobákba és kamrákban már a ruhaneműt s az élelmiszereket is bántják. E panaszok oka az, hogy a két évi nagy szárazság folytán a fekete tücsökök igen elszaporodott és a fiatalja most telelő helyeket keresve, a házakba is beözönlik. A fekete tücsök nem azonos a közönséges mezei tücsökkel, annál kisebb és többször okozott már kárt. Tavasszal a szőlők fiatal hajtásait, a dohánypalánták leveleit eszi, ezenkívül sok más természetű növényt is bánt. Ez idén még az elvetett, de még be nem földelt kukoriczamatot is megrágtá. Csak növényevő, s eddig ruhaneműt,

vagy élelmiszert nem bántott. A hol sok ilyen tücsök van, ott czélszerű lesz azt mennél előbb baromfival összeszedetni, vagy ha esetleg jövő tavasszal is mutatkoznék ott a tömegbe összevevődő, még szárnyatlan tücsköket seprűvel, vagy nyalábra kötött vesszőcsomóval agyonveretni.

„A polgár“ czim alatt, dr. Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő szerkesztésében egy független, demokratikus irányu napilap jelenik meg, a mely olcsósága mellett igen változatos és kitűnően szerkesztett lap »A polgár« külön meglepő kedveskedéssel is szolgál az idén előfizetőnek, a mennyiben karácsonyra gyönyörű *Naptárral* ajándékozza meg őket »A polgár naptára« 250—300 oldalon, művészi kiállításban, számos művészi képpel, legjobb íróink elbeszéléseivel, költeményeivel és karczolataival fog megjelenni. Benne lesz az év története is képben és írásban, azonkívül számos hasznos, oktató orvosi, jogi, stb. tanácsadó cikk, úgy hogy e naptár szinte nélkülözhetetlen szükséglet fog betölteni a polgári családokban. »A polgár naptára«-t megkapja »A polgár« minden előfizetője. »A polgár« előfizetési árai, melyek ellenében a lapot a házhoz szállítják: Egész évre 16 kor. Félévre 8 kor. Negyedévre 4 kor. Egy hónapra 1 kor. 40 fill. — Kiadóhivatal: Budapest, VII. ker., Eötvös-utca 37. sz. 1905. november 1-től pedig VI., Nagymező-utca 12. sz.

Felhívás a »Keresztyén Népbárát« érdekében. Bizalommal felkérjük az evangyéliomi munkálkodás barátait, sziveskedjenek velünk minél előbb tudatni, hogy a rendes 10% kedvezmény megadása mellett becses czimükre az 1906. évre szóló naptárpéldányokból terjesztés végett mennyit hülldhetünk. Evangyéliumi naptárunk érdekében, — melynek ára példányonként 40 fillér marad — a legbuzgóbb pártfogást kérve, maradunk szolgálatára kész tisztelettel Karczagon, 1905. augusztus 15-én, A »Magyar Biblia és Evangyéliomi Irat Terjesztő Társaság Alap Kezelősége.

A szerkesztő postája.

S. E. Vadasd Cikkét vettük, de mivel a Debreczeni Prot. Lapba is beküldötte és annak 38 számában meg is jelent: közléséről le kellett mondanunk. Jövőre, kérjük, hogy a nekünk szánt cikket ne küldje más lapba, mert csak kivételes esetekben veszünk át más lapban megjelent közleményeket.

K. J. Felső-Tömös. A mig két rendbeli levelünkre a kért elszámolást meg nem kapjuk: addig az esetleg fennmaradó pénzzel semmit sem tudunk csinálni. Kérjük azért sziveskedjék alkalomlag a küldött kimutatásokat elintézni, hogy mi is tisztába jöhessünk a könyveléssel.

B. J. Besztercze. Legközelebről ismertetni fogjuk.

S. S. Nagyszeben. Már ebben az évben csak tessék elnézni, hogy a czimszalagja nem éppen állásának megfelelő jelzéssel van ellátva. Nehéz és költséges dolog most újat nyomtatni. A fő dolog az, hogy a lap rendszeren járjon. Ebben pedig hiba nincs.

V. A. A verseket megkaptuk, csak még nem volt időnk átolvasni. Ha bevalnak, minden értesítés nélkül közölni fogjuk. A kimaradt számot is megküldjük.